

NIEUWSBRIEF

1. Inleiding

Jaarlijks verschijnen meestal drie circulaire. Mei geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de rijksoverheid, september van de vertaling van de Miljoenennota, december rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af. De septembercirculaire 2021 is op Prinsjesdag volgens planning verschenen. We hebben de circulaire voor jou verwerkt in PAUW. In deze nieuwsbrief geven we een toelichting en aanwijzingen voor de verwerking in PAUW.

Belangrijkste onderwerpen:

- De accessen vanaf 2022 zijn bijgewerkt op basis van de regels van de huidige normeringmethodiek. De mutaties ten opzichte van de stand van meicirculaire 2021 zijn als volgt:
 - 2022: € 583,3 miljoen
 - 2023: € 67,4 miljoen
 - 2024: € 16,4 miljoen
 - 2025: € 90,6 miljoen
- Een voorschot op de overschrijding van het BTW-compensatiefonds (BCF) plafond 2021 van € 215,9 miljoen.
- De oploep van de opschalingskorting in het jaar 2022 wordt incidenteel geschrapt.
- De ongetwijfeld omvangrijkste taakmutatie is de incidentele compensatie van € 1.305 miljoen voor de tekorten jeugdzorg voor het jaar 2022. Daarnaast nog een vijftiental andere taakmutaties, waarvan vier in verband met coronacompensatie.
- Er worden drie nieuwe decentralisatie-uitkeringen gepresenteerd en wijzigingen aangebracht in bestaande integratie- en decentralisatie-uitkeringen. De integratie-uitkering Beschermd wonen overschrijdt de grens van € 10 miljoen met -€ 50 miljoen in 2021 en structureel vanaf 2022 -€ 149 miljoen.
- De verdeling van de bedragen per gemeenten wijzigt bij drie decentralisatie-uitkeringen ten opzichte van de meicirculaire 2021. De omvang van deze decentralisatie-uitkeringen wijzigt niet.
- In deze circulaire vindt de actualisatie plaats van de maatstaven re-integratie klassiek, medicijngebruik, uitwonende studenten en personen in zorginstellingen.
- In verband met komende compensatie voor corona wordt een vooraankondiging gedaan voor:
 - Lokale en regionale cultuur € 51,5 miljoen, waarvan € 36,5 mln. voor instandhouding van de regionale en lokale culturele infrastructuur en € 15 miljoen inkomstenderving o.a. kwijschelden van huren.
 - Vaststellen inkomstenderving per gemeente over 2020, p.m.
 - Beschikbaarheidsvergoeding voor het openbaar vervoer verlengd tot en met september 2022.
- Procesmededelingen over de herijking verdeling gemeentefonds

In de nieuwsbrief worden macrobedragen in miljoenen euro genoemd, tenzij anders vermeld. Om te weten hoeveel geld het is voor uw gemeente is een rekenregel te geven, door omrekenen via de uitkeringsfactor. Voor 2021 geldt dat € 18,0 miljoen gaan in een punt uitkeringsfactor en één punt is voor iedere gemeente anders. Het komt overeen met $0,001 * \text{de uitkeringsbasis van de gemeente}$ (Zie rubriek B, berekeningsrapport PAUW). **Een andere optie is aantal inwoners uitgedrukt in euro's, maar dit is wel afhankelijk van de structuurkenmerken.**

2. SAMENVATTING

Accressen

De voeding van het gemeentefonds als gevolg van de methode ‘samen de trap op en samen de trap af’ wordt het accres genoemd. De accressen 2020 en 2021 zijn vastgeklikt op het niveau van de meicirculaire 2020 ter waarde van respectievelijk € 1.240 en € 1.030 miljoen. Dit om rust en stabiliteit te creëren tijdens de corona-pandemie en er vindt geen afrekening plaats.

In de septembercirculaire 2021 zijn de accressen vanaf 2022 weer bijgewerkt. Deze keer valt het mee, alle jaren vallen positief uit. De mutaties ten opzichte van de meicirculaire 2021 zijn als volgt:

2022: € 583,3 miljoen

2023: € 67,4 miljoen

2024: € 16,2 miljoen

2025: € 90,6 miljoen

De bedragen zijn structureel en cumuleren dus.

In alle jaren zijn de hogere accressen volgens de circulaire het gevolg van hogere loon- en prijsontwikkeling dan tot nu toe aangenomen. Ook in de jaren na 2022 is het accres opwaarts bijgesteld als gevolg van uitgaven klimaatmaatregelen, compenseren gedupeerden van de kinderopvangtoeslag, zorg en de EU-afdrachten.

BTW-Compensatie Fonds (BCF)

Het BCF-plafond bedraagt € 3,25 miljard voor gemeenten in 2021. Als de gezamenlijke declaraties onder het plafond blijven wordt het verschil in het gemeentefonds gestort. Bij overschrijding van het plafond volgt een uitname. Het plafond muteert jaarlijks met het accrespercentage.

Door de bevriezing van het accres in 2020 en 2021 is het plafond in die jaren ook gefixeerd. In het systeem is opgenomen dat jaarlijks bij de septembercirculaire een voorschot wordt verstrekt op de verwachte onderschrijding van dat kalenderjaar. In de meicirculaire volgend op het kalenderjaar volgt dan de afrekening. In deze circulaire bedraagt het voorschot voor het jaar 2021 € 215,9 miljoen, dat wordt verrekend via de uitkeringsfactor met 11,6 punten. In de meicirculaire 2022 vindt de afrekening plaats.

De provinciaal toezichthouder staat toe een meerjarige stelpost op te nemen als inschatting op de jaarlijkse onder- of overschrijding van het plafond. Dit ter hoogte van de laatst bekende afrekening. In dit geval is dat € 192 miljoen in 2020. Het gemeentelijk aandeel hierin mag je dan structureel ramen vanaf 2021. Die stelpost hoef je nu niet aan te passen. **Wel moet je in de septembercirculaire 2021 een mogelijke stelpost voor het jaar 2021 laten vervallen nu het voorschot verstrekt is.**

Opschalingskorting

In de meicirculaire 2020 is de laatste tranche 2025 van de korting toegevoegd, waardoor de structurele uitname van € 975 miljoen is bereikt. De opschalingskorting wordt door gemeenten als zeer oneerlijk ervaren omdat het principe van herindelen van bovenaf opgelegd is. De opschalingskorting heeft de gemeenten in de jaren 2015 t/m 2021 cumulatief al € 1,5 miljard gekost en daarnaast € 150 miljoen als gemist accres over de opschalingskorting.

De minister van BZK en tevens beheerder van het gemeentefonds, mevrouw Ollongren, is ook van mening dat de opschalingskorting geschrapt zou moeten worden gezien haar uitspraak in de Eerste Kamer op 11 mei jl.

In LIAS Info besteedden we op dinsdag 14 september hier al aandacht aan:

In de septembercirculaire 2021 is bekend gemaakt dat ook de oploop van de opschalingskorting in 2022 incidenteel geschrapt wordt. Incidenteel wil zeggen dat de korting in de betreffende jaren (€ 70 miljoen voor 2020; € 90 miljoen voor 2021 en € 110 miljoen voor 2022) wordt teruggeboekt, maar de reeks eindigt wel in een korting van € 975 cumulatief in 2025, zoals voorzien.

De onderstaande tabel geeft de jaarlijkse opschalingskorting weer voor de jaren 2015 - 2025:

Opschalingskorting in € 1 mln.	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Structureel
Landelijke opschalingskorting, per jaar	60	60	60	60	60	70	90	110	130	135	140	
Cumulatieve opschalingskorting	60	120	180	240	300	370	460	570	700	835	975	975
Septembercirculaire 2020												
Landelijke opschalingskorting (incl. bevrozing 2020,2021)	60	60	60	60	60	0	0	270	130	135	140	
Cumulatieve opschalingskorting	60	120	180	240	300	300	300	570	700	835	975	975
Septembercirculaire 2021												
Landelijke opschalingskorting (incl. bevrozing 2020,2021,2022)	60	60	60	60	60	0	0	0	400	135	140	
Cumulatieve opschalingskorting	60	120	180	240	300	300	300	300	700	835	975	975

Volgens de huidige stand wordt de opschalingskorting er in 2023 weer bijgeteld. Hierdoor is het verschil vanaf 2023 tussen de 'oorspronkelijke cumulatieve opschalingskorting' en zoals opgenomen in de septembercirculaire 2021 weer nihil. Vanaf 2023 stemt dit dan ook weer overeen met de raming die de gemeenten in hun eigen begroting hebben opgenomen. Het is aan een nieuw kabinet om te besluiten over de opschalingskorting voor 2023 en verder.

Steunpakket corona

- Een aanvulling van € 195 miljoen voor Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK).
- Extra middelen voor re-integratie dienstverlening aan bijstandsgerechtigden:
Via een taakmutatie in de algemene uitkering voor re-integratie van bijstandsgerechtigden (€ 14,740 miljoen in 2022) en tijdelijke impuls voor re-integratie om dienstverlening te intensiveren aan mensen die als gevolg van de crisis de bijstand instromen (€ 43,438 miljoen in 2022).
- Extra middelen voor gemeentelijk schuldenbeleid en bijzondere bijstand:
Via een taakmutatie in de algemene uitkering voor de voorziene toename van armoede- en schuldenproblematiek € 30 miljoen in 2022 voor het gemeentelijk schuldenbeleid en € 15 miljoen in 2022 voor de bijzondere bijstand.
- Lokale cultuur en buurt- en dorpshuizen:
Via een taakmutatie in de algemene uitkering ter compensatie van de extra uitgaven als gevolg van de coronacrisis € 50 miljoen voor cultuur en € 10 miljoen voor buurt- en dorpshuizen.

Sociaal domein

Ongetwijfeld de omvangrijkste taakmutatie in de circulaire: de definitieve verdeling van € 1.305 miljoen voor het jaar 2022 ter compensatie van de tekorten in de jeugdzorg. Een nieuw kabinet zal een besluit moeten nemen over de structurele financiën. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft op 29 juni jl. de verdeelwijze gepubliceerd van de incidentele middelen. In deze brief is een indicatie gegeven wat het voor een individuele gemeente kan betekenen en in deze circulaire is de definitieve verdeling voor 2022 bekendgemaakt. Voor de jaren 2023 tot en met 2025 hebben het Rijk, de VNG en het Interprovinciaal Overleg (IPO) afgesproken dat de gemeenten de bedragen als stelpost mogen opnemen in de begroting. Vanuit behoedzaamheid en in het licht van de afspraken dat gemeenten ook zelf kostenbesparende maatregelen kunnen nemen, geldt hiervoor een maximum van 75% van het deel dat gemeenten op basis van de verdeling zouden krijgen.

In de onderstaande tabel is de gemeente Veenendaal uitgewerkt als voorbeeld:

Bedragen x € 1 mln.	2022	2023	2024	2025	2026	2026	2026
Basis	1.828	1.828	1.828	1.828	1.828	1.828	1.828
Dossiers met overeenstemming	214	374	463	570	961	1.017	1.017
Ministerie van VWS uitvoering hervormingsagenda	9						
idem zonder	0	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Inkomensafhankelijke bijdrage	0	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Verwerkt voorschot in eigen begroting	300	0	0	0	0	0	0
Totaal middelen Jeugdzorg	1.305	1.454	1.365	1.258	867	811	811
Toezichthouders stemmen vanaf 2023 in met 75%	1	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75
	1.305	1.091	1.024	944	650	608	608
€ 1 mln. staat gelijk aan: Veenendaal	4.569	4.569	4.569	4.569	4.569	4.569	4.569
Scenario voor Veenendaal:	5.962.371	4.982.349	4.677.377	4.310.726	2.970.906	2.779.013	2.779.013
Opgenomen voorschot in begroting	0	0	0	0	0	0	0
Compensatie jeugdzorg in begroting 2022-2025	5.962.371	4.982.349	4.677.377	4.310.726	2.970.906	2.779.013	2.779.013

Toelichting op bovenstaande tabel:

- Het bruto bedrag waar de Commissie van Wijzen vanuit gaat is € 1,828 miljard.
- De dossiers bezuinigingen en aftrekposten waar overeenstemming over is bereikt begint met € 214 miljoen en loopt op tot iets meer dan € 1 miljard.
- Er is ook nog een lijst met dossiers waar nog geen overeenstemming is bereikt. Dat is de ongewisse factor in het geheel. Er kunnen bedragen worden bijgeboekt naar dossiers waar wel overeenstemming over is, wat leidt tot een hogere aftrekpost.
- De inkomensafhankelijke bijdrage is in 2022 op nihil gesteld. Voor de jaren erna kan dit behoorlijk in de papieren gaan lopen als het nieuwe kabinet daartoe besluit. Uiteindelijk verloopt dat grosso modo toch budgettair neutraal omdat de gemeente de aftrekpost in principe via de ouders weer binnen krijgt.
- De provinciaal toezichthouder gaf toestemming een stelpost op te nemen 'nog te ontvangen rijksbijdrage jeugdzorg' ter waarde van het gemeentelijk aandeel in € 300 miljoen. **Gemeenten die dat geheel of gedeeltelijk als voorschot hebben ingeboekt, moeten in de grijze cellen een macro bedrag in € miljoenen invullen dat leidt tot een aftrekpost.**
- Aan de hand van de bijlage van de brief van BZK van 29 juni jl. kan berekend worden hoeveel € 1 miljoen is voor elke gemeente. Voor het voorbeeld, de gemeente Veenendaal is dat € 6.003.491, en dat betekent € 4.569 per € 1 miljoen. Vervolgens kun je dit bedrag invullen voor de volgende jaren voor een eenzelfde verdeelwijze.

Overige onderwerpen sociaal domein

- In meicirculaire 2021 is € 613 miljoen beschikbaar gesteld voor acute problematiek in de jeugdzorg. Voor de VNG was hiervan een bedrag van € 55 miljoen gereserveerd voor coördinatie en informatievoorziening. In deze septembercirculaire is bekend gemaakt dat de kosten worden begroot op € 3,175 miljoen, waardoor het resterende bedrag van € 51,825 miljoen via een taakmutatie wordt toegevoegd.
- Voor het jaar 2022 wordt ten aanzien van de uitvoeringskosten van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) voor de PGB-trekkingsrechten een bedrag van € 27,142 miljoen uit de algemene uitkering genomen, waarvan € 19,979 miljoen uit het subcluster Wmo 2015 en € 7,163 miljoen uit het subcluster Jeugdhulp. Deze mutatie lijkt een jaarlijks terugkerend verschijnsel te worden, waarvoor je kunt overwegen een meerjarige negatieve stelpost te nemen. Dit ter hoogte van deze laatste uitname, namelijk € 27 miljoen. Dat kun je voor jouw gemeente omrekenen via de uitkeringsfactor, die bedraagt dan 1,5 uitkeringspunt.
- IU Beschermd wonen: nacalculatie uitname Wmo t.b.v. Wlz in 2021 -€ 50 miljoen, vanaf 2022 -€ 149 miljoen.
- IU Beschermd wonen: correctie LPO in 2022 € 4 miljoen, vanaf 2023 -€ 2 miljoen.
- IU Participatie: banenafspraken beschut werk vanaf 2021 -€ 5 miljoen.
- DU Faciliteitenbesluit opvangcentra: voor drie gemeenten in 2021 € 0,758 miljoen.
- DU Vrouwenopvang: een bedrag van € 0,105 miljoen is uitgenomen in verband met de landelijke coördinatiefunctie Centrum Seksueel Geweld (CSG).

Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

In de septembercirculaire zijn drie nieuwe decentralisatie-uitkering opgenomen en verschillende mutaties in bestaande integratie- en decentralisatie-uitkeringen (IU's en DU's). Het gaat om de volgende DU's:

- Nr. 405 DU Centrale stemopneming € 0,65 miljoen in 2021
- Nr. 406 DU Handhaving quarantaine € 3 miljoen in 2021
- Nr. 407 DU Regionale Energie Strategieën € 3,098 miljoen in 2021
- In vijf bestaande DU's wijzigingen zijn opgenomen, waarvan één mutatie met een omvang groter dan € 10 miljoen. Het betreft een uitname bij de integratie-uitkering Beschermd wonen. Vanwege de openstelling van de Wet Langdurige Zorg (Wlz) voor mensen met een psychische stoornis per 1 januari 2021 wordt budget overgeheveld van de integratie-uitkering Beschermd wonen naar de Wlz. In deze circulaire wordt de structurele uitname vanaf 2022 verhoogd met € 149 miljoen.
- In verband met de uitgestelde invoering van de nieuwe verdeling gemeentefonds is de suppletie-uitkering Overheveling integratie-uitkering Sociaal domein (maatstaf 56b in PAUW) doorgetrokken naar 2022. In deze circulaire is de suppletie-uitkering voor 2021 nagecalculeerd en definitief geworden. Hier wijken we af van de circulaire c.q. het rekenmodel door de bedragen vanaf 2022 structureel door te zetten. Hierdoor is het mogelijk om een vergelijking te maken van herverdeeleeffecten wanneer het nieuwe verdeelstelsel vanaf 1 januari 2023 in gaat.
- Bij de decentralisatie-uitkering brede impuls combinatiefunctionarissen (maatstafnr. 71) wijken we af van de circulaire c.q. het rekenmodel door 2023 en volgende al op te nemen ter hoogte van de waarden van 2022.

Voor een toelichting en de mutaties op bestaande IU's en DU's verwijzen we naar paragraaf 3 (pagina 26 en volgende) van de septembercirculaire 2021.

Taakmutaties

In de septembercirculaire 2021 zijn 16 taakmutaties opgenomen, waarvan een vier onderdeel uitmaken van het compensatiepakket in verband met de coronacrisis.

Onderstaand een samenvatting van de taakmutaties:

- Jeugdzorg € 1.305 miljoen eenmalig in 2022
- Aanpak problematiek jeugdzorg: restant middelen wachttijden € 51,825 miljoen eenmalig in 2021
- Uitvoeringskosten SVB PGB Trekkingsrechten: -€ 27,142 miljoen eenmalig in 2022
- Nacalculatie mobiliteitshulpmiddelen Wlz: in 2021 -€ 15,5 miljoen, in 2022 -€ 13,5 miljoen, in 2023 -€ 12 miljoen en vanaf 2024 en verder -€ 11 miljoen
- Uitvoering en implementatie Breed offensief: € 15,503 miljoen eenmalig in 2021
- Landelijke structuur interventieteams: € 2,5 miljoen structureel vanaf 2022
- Toezicht en handhaving gastouderschap: € 6,4 miljoen structureel vanaf 2022
- Rijksvaccinatieprogramma HPV mannen: € 2,778 miljoen structureel vanaf 2022
- Europese richtlijn energieprestatie gebouwen: € 1,797 miljoen eenmalig in 2021
- Bijdrage centrale voorziening Basisregistratie Personen: -€ 3,264 miljoen eenmalig in 2021
- Logisch ontwerp GBA: € 0,483 miljoen eenmalig in 2021
- Beheer persoonskaartenarchief: € 0,05 miljoen structureel vanaf 2021

In de nieuwsbrief geven we een toelichting op mutaties een omvang groter dan € 10 miljoen. De meeste taakmutaties hebben we al toegelicht bij het sociaal domein en het steunpakket corona. Er blijft er één over, namelijk de uitvoering en implementatie Breed offensief. Voor de implementatie van de onderdelen van Breed offensief, die géén wetswijziging vereisen, ontvangen gemeenten in 2021 € 15,503 miljoen. De maatregelen richten zich veelal op het gemakkelijker maken voor werkgevers om mensen met een beperking in dienst te nemen.

Algemene toelichting voor de taakmutaties

- Een toelichting op bedragen kleiner dan € 10 miljoen laten we achterwege. We zijn ons bewust dat dit voor een individuele gemeente om redelijk wat geld kan gaan.
- Let wel: voor de taakmutaties, die de batenkant komen in de begroting zal/moet je overwegen welke stelposten komen aan de lastenkant. Hiervoor bieden we bij de beleidsmatige analyse een optie om bij elke taakmutatie een aantekening te maken voor een stelpost aan de lastenkant. Vervolgens wordt de taakmutatie budgettair neutraal weergegeven in de PAUW-rapportage. Een andere mogelijkheid is om de 'samenvatting analyse' te exporteren naar een Excel-bestand en de stelposten hierin handmatig te verwerken.

3. UITGEBREIDERE ANALYSE

In dit onderdeel gaan we uitgebreider in op een aantal onderwerpen.

Accessen 2022 tot met 2026, inclusief vergelijking ten opzichte van mei 2021/september 2021

Accres Relevante Uitgaven

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens het systeem van ‘samen de trap op en samen de trap af’ hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, voortvloeiend uit de trap op trap af-methode wordt het accres (dat is het Frans woord voor ‘groei’) genoemd, en wordt uitgedrukt in een percentage. Het percentage wordt berekend door de relevante rijksuitgaven in enig jaar te vergelijken met het daaraan voorafgaand jaar. Als de rijksuitgaven achter blijven bij de planning, wordt dat onderbesteding of onderuitputting genoemd.

Toelichting op de accres relevante uitgaven:

- Een vuistregel is dat een mutatie in de rijksuitgaven leidt tot een mutatie in het gemeentefonds van € 10%. Dat wil zeggen als de rijksuitgaven € 100 miljoen stijgen, leidt dat tot een extra voeding van € 10 miljoen.
- Mutaties in accessen ten opzichte van een vorige circulaire hebben vanaf het basisjaar alle een structureel karakter en cumuleren dus.
- Het kabinet heeft besloten de extra uitgaven die gerelateerd zijn aan corona ‘buiten haken te plaatsen’. Ze worden dus niet meegenomen in de berekening van het accres.

In de onderstaande tabel worden de accessen 2020 – 2026 weergegeven. De bedragen zijn in miljoenen euro’s:

Uitkeringsjaar	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Normeringsmethodiek in %, stand sept 2021	4,62%	3,71%	5,04%	2,36%	2,36%	3,29%	3,26%
Accres stand sept 2021 in €	1.240	1.030	1.493	741	711	1.010	1.027
Accres stand mei 2021 in €	1.240	1.030	910	674	695	920	924
Verschil sept 2021 t.o.v. mei 2021	0	0	583	67	16	90	103
Cumulatief verschil sept 2021 t.o.v. mei 2021	0	0	583	650	666	756	859

Uitkeringsfactor in meerjarenraming: lopende en constante prijzen

De rijksoverheid neemt in de meerjarenraming een loon/prijzontwikkeling (LPO) op en raamt dus inclusief inflatie. De uitkeringsfactor (UF) geldt tegen lopende prijzen en 1 punt van de uitkeringsfactor is gelijk aan 0,001.

Voor alle gemeenten geldt dat de jaren t en t+1 worden geraamd op basis van lopende prijzen. Veel gemeenten ramen echter tegen constante prijzen. Bij deze gemeenten wordt vanaf het jaar T+2 het effect van de inflatie uit de uitkeringsfactor gehaald. Ongeveer twee derde van de gemeenten doen dat, omdat ze een stabiel budgetair beeld willen creëren, lasten en baten houden hetzelfde niveau.

Het ministerie van BZK biedt de gemeenten, die ramen tegen constante prijzen, op hun website handreikingen in een apart rekenblad om zelf berekeningen te maken. Wij bieden, als zakelijke dienstverlener, onze klanten aan

om opgaven te berekenen tegen lopende prijzen en constante prijzen. De lopende prijzen corrigeren we, net als eerder, op basis van de prijsmutatie Bbp, een officieel indexcijfer van Centraal Bureau Statistiek (CBS).

Een stijgend accres door stijgende LPO wordt gecompenseerd door hogere aftrek naar constante prijzen. Bij een dalend accres door dalende LPO geschiedt het omgekeerde, zie onderstaand overzicht:

Situatie 1:		Situatie 2:	
Beginstand UF	1,7000 Lopende prijzen	Beginstand UF	1,7100 Lopende prijzen
Aftrek	<u>0,0210</u> LPO 1,2%	Aftrek	<u>0,0310</u> LPO 1,9%
Eindstand UF	1,6700 Constante prijzen	Eindstand UF	1,6790 Constante prijzen

In de septembercirculaire 2021 zien we, net als de vorige circulaire, een wisselend beeld voor de reële accessen, alle jaren zijn positief. De prijsmutatie bbb bedraagt in deze circulaire voor het jaar 2021 $\pm 0,8\%$ en voor het jaar 2022 $\pm 0,2\%$ hoger dan in mei 2021. Vanaf 2023 blijft dit gelijk en hierdoor blijft de aftrek van lopende naar constante prijzen ten opzichte van de meicirculaire 2021 ook gelijk. Dat betekent dat gemeenten, die in de meerjarenraming met constante prijzen ramen er per saldo reëel, net als in de meicirculaire 2021, op vooruit gaan.

NB: 1% staat gelijk aan ± 280 miljoen (zie onderstaande tabel). De prijsontwikkeling bbb wordt onder andere gebruikt om de uitkeringsfactoren tegen lopende prijzen te defleren naar constante prijzen.

Uitkeringsjaar	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Accres september 2021	3,71%	5,04%	2,36%	2,36%	3,29%	3,26%
Prijsontwikkeling bbb	2,3%	1,8%	1,9%	1,6%	1,6%	1,6%
Reëel accres september 2021	1,41%	3,24%	0,46%	0,76%	1,69%	1,66%

Voor geïnteresseerden hebben we een specificatie van het verloop van de uitkeringsfactoren op de PAUW website geplaatst onder de knop 'overige informatie' \rightarrow rubriek 'documenten' \rightarrow 'circulaires' \rightarrow 2021 \rightarrow september.

Het verloop van de uitkeringsfactoren tussen september 2021 en mei 2021 met als basisjaar 2021 is als volgt:

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Accessen	0,000	0,032	0,036	0,037	0,042	0,047
Voorschot 2021 plafond BCF	0,012	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Terugboeken opschalingskorting	0,000	0,015	0,000	0,000	0,000	0,000
Ontwikkeling uitkeringsbasis	0,001	0,005	0,005	0,004	0,004	0,002
Ontwikkeling volume OZB	0,001	0,001	0,002	0,002	0,003	0,004
Overige ontwikkeling en afronding	<u>0,000</u>	<u>0,000</u>	<u>0,000</u>	<u>0,000</u>	<u>0,001</u>	<u>-0,001</u>
Subtotaal mutatie UF op basis van lopende prijzen	0,014	0,053	0,043	0,043	0,049	0,052
Prijsontwikkeling bbb	<u>0,000</u>	<u>0,000</u>	<u>-0,003</u>	<u>-0,003</u>	<u>-0,004</u>	<u>-0,003</u>
Totale mutatie UF op basis van constante prijzen	0,014	0,053	0,040	0,040	0,045	0,049

Ontwikkeling van de uitkeringsbasis

Bij het begrip ontwikkeling van de uitkeringsbasis praten we over de mutaties van de landelijke aantallen inwoners, woonruimten, leerlingen, uitkeringsgerechtigden, WOZ-waarden enzovoort. In de veronderstelling dat het te verdelen bedrag niet toeneemt als de hoeveelheid (Q) stijgt, dan zal per maatstaf het maatstafgewicht (P) evenredig moeten dalen. Dat is een ingewikkelde methode en daarom wordt gekozen voor een eenvoudiger oplossing, in casu, de daling van de uitkeringsfactor. Gemeenten kunnen deze korting goedmaken door evenredig te stijgen met de aantallen. Groeigemeenten lukt dat gemakkelijk, de plattelandsgemeenten moeten hier veelal een veer laten, om helemaal niet te spreken over krimpgemeenten.

Actualisatie maatstafgegevens 2021

Diverse landelijke aantallen zijn neerwaarts bijgesteld. Denk aan minderheden en bijstandontvangers (en uitkeringsontvangers, zie onderstaande tabel). Dat heeft een stijging van de uitkeringsfactor tot gevolg met een maximum van 5 punten voor 2023 en 2024.

Circulaire	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Mei 2021	396.312	401.997	414.687	421.054	422.451	423.363
Sept 2021	392.814	388.547	392.395	397.474	405.840	413.029
Ontwikkeling aantallen bijstandontvangers	-3.498	-13.450	-22.292	-23.580	-16.611	-10.334

Daarnaast zijn de OZB-maatstaven opwaarts bijgesteld, en door het negatieve maatstafgewicht leidt dat jaarlijks tot een stijging van de uitkeringsfactor met 1 punt oplopend tot 4 punten in 2026. Per saldo stijgt de uitkeringsfactor met 2 punten in 2021 en 6 punten in 2022.

Webinar septembercirculaire 2021

Op donderdag 23 september van 13.30 tot 15.00 uur geven we een webinar over de septembercirculaire. Dirk Jans geeft een korte samenvatting van de circulaire en daarna kun je vragen stellen. We zitten inmiddels al op 400 aanmeldingen. Heb je je nog niet aangemeld, je bent van harte welkom.

[Bekijk het hele programma en meld je aan.](#)

Slot

Wij wensen jou veel succes met de verwerking!

Namens jouw PAUW-beheerders,
Sonja Valstar. Tel. 06 - 82 89 66 43

4. Bijlage

Aanmaken nieuwe opgave in PAUW, 'mijn maatstaven'

- **Mijn maatstaven.** Onder de 1^e knop 'Opgaven en berekeningen' vindt je submenu 'mijn maatstaven'. Daar zijn alle maatstaven ondergebracht. Je kunt maatstaven uitklikken die je niet gebruikt. Die maatstaven hoef je dan niet te vullen met eenheden als je een nieuwe opgave aanmaakt en ze komen ook niet terug in de overzichten en berekeningen. Zo houdt je de rapportje kort en overzichtelijk. Onze ervaring is dat het kan voorkomen dat maatstaven zijn uitgeklikt die echter wel van toepassing zijn voor jou. Denk aan maatstaf 15b en 15c, extra groei jongeren en leerlingen. Daarom gaan steeds meer abonnees ertoe over om alle maatstaven 'aan' te staan. Wij hebben hierop ingespeeld door bij een berekenings- rapport en samenvatting analyse de optie in te bouwen waarbij standaard alle nul-waarden niet worden getoond op een rapport.
- **Inlezen BZK-waarden.** Als u een nieuwe opgave aanmaakt heb je de keuze tussen
 - Type 1: eigen eenheden/waarden, of
 - Type 2: een opgave met inlezen berekende eenheden/waarden uit het BZK-rekenmodel, of
 - Type 3: tussenvorm met eigen waarden voor de klassieke maatstaven en BZK-waarden voor de maatstaven sociaal domein.

Let op: het is mogelijk voor jou als gebruiker om bij opgaven van type 2 en 3 de ingelezen BZK-waarden te overschrijven. Weet dan dat bij een volgende opgave de waarden weer worden ingelezen als in het oorspronkelijke bestand tenzij je bij het aanmaken van een nieuwe opgave de vinkbox voor het inlezen van de BZK-berekende eenheden 'uit' zet.

Wij, de PAUW-beheerders, hebben de voorkeur voor de variant met eigen eenheden/waarden. De eenheden/waarden uit het rekenmodel zijn bij de meicirculaire voor het basisjaar 2021 verouderd en de ontwikkeling in de meerjarenraming bevat landelijke indexen die niet voor uw gemeente van toepassing hoeven zijn. Bekijk de uitkomsten daarvan dus kritisch.

- **Actieve jaren.** Als je een nieuwe opgave aanmaakt, wordt gevraagd de actieve jaren te kiezen. Ze staan in principe allemaal aan, je kunt de oude jaren uit zetten. We raden aan het jaar 2020 aan te laten staan omdat er in dat uitkeringsjaar nog verrekeningen zijn van de DU Vrouwenopvang. Op deze wijze kun je in de analyse de verschillen tonen.
- **Maatstaf bijstandsontvangers.** Bij deze maatstaf is een driejaars gemiddelde van toepassing. Als je wijziging aanbrengt in de oude jaren T-1 en T-2 is het noodzakelijk dat je dit expliciet bevestigt door te drukken op de button 'opslaan'.
- **IU/DU.** Het aantal stijgt gestaag. Ook deze circulaire weer drie nieuwe. Daarnaast vele wijzigingen van bedragen bij bestaande IU/DU. Bij het aanmaken van een nieuwe opgave worden deze automatisch ingelezen. Bij stap 1 'basisinstellingen' tref je een vinkboxje aan dat standaard op 'aan' staat, sinds release 5.6 van 2019 kun je ze niet meer uitzetten. Dat voorkomt dat je middelen mist waar je wel een beroep op kunt doen.

Nieuw verdeelstelsel

De fondsbeheerders hebben in februari 2021 de herverdeeffecten van de herijking van het Gemeentefonds voor het jaar 2017 gepubliceerd. Naar aanleiding van dit voorstel heeft de Raad voor het Openbaar bestuur (ROB) op 25 maart een tussenbericht met kritische vragen en opmerkingen uitgebracht. Het ging onder andere over de

uitlegbaarheid van de herverdeeeffecten, met name in het sociaal domein. Dat was voor de fondsbeheerders aanleiding het voorstel opnieuw te bezien. Onder andere wordt een maatstaf vervangen voor het verklaren van gemeentelijke kosten door de gezondheidssituatie van de inwoners.

Op 9 juli jl. hebben de fondsbeheerders een aangepast voorstel voor het jaar 2017 bekend gemaakt en op 12 augustus jl. de actualisatie van het verdeelvoorstel Gemeentefonds naar het jaar 2019. In dit verdeelvoorstel gaan 168 gemeenten er op vooruit en 187 gemeenten er op achteruit. Ook is de ROB weer om advies gevraagd. Na ontvangst en weging van het definitieve advies van de ROB start de VNG-consultatie bij gemeenten in de maanden november en december. Een nieuw kabinet zal een besluit moeten nemen over het nieuwe verdeelstelsel. Inwerkingtreding is voorzien per 1 januari 2023. De publicatie van definitieve resultaten is uiterlijk in de meicirculaire 2022.

Tot de verwerking in de circulaire van het gemeentefonds worden de maatstafgegevens en de omvang van de clusters, waaruit de verdeling is opgebouwd, geactualiseerd. De fondsbeheerders verwerken dan ook de taakmutaties die in de periode 2019-2022 hebben plaatsgevonden of zullen plaatsvinden. Dat kan leiden tot verschuiving in de herverdeeeffecten. De herverdeeeffecten zullen op dat moment definitief worden vastgesteld. Op deze definitieve stand van de herverdeeeffecten wordt ook het ingroeipad gebaseerd.

In ons PAUW dashboard hebben we de herverdeeeffecten gepubliceerd. Je vindt hierin in één oogopslag de belangrijkste herverdeeeffecten van de herijking gemeentefonds op basis van de publicaties in februari, juli voor het jaar 2017 en augustus voor het jaar 2019. In het dashboard kan je de herverdeeeffecten zien per domein, cluster of maatstaven en vergelijken met andere gemeenten. Inmiddels hebben 65 gemeenten gekozen voor een abonnement. Wil je ook een abonnement nemen? Dat kan door het [aanvraagformulier](#) in te vullen.

Evaluatie normeringsmethodiek

De normeringsmethodiek is wat in de volksmond heet 'samen de trap op en samen de trap af'. Aan het eind van elke kabinetsperiode wordt de methodiek geëvalueerd. Hiervoor is een interdepartementale werkgroep ingesteld en tevens heeft de VNG zijn mening gegeven. Pijnpunt is vooral de stabiliteit van accessen, binnen een jaar, over de circulaire heen en tussen jaren. De Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) heeft in juni jl. een rapport gepubliceerd. In het rapport is het volgende advies opgenomen:

- Eerst basis op orde, de middelen moeten toereikend zijn.
- Herstellen bestuurlijke verhoudingen, vertrouwen.
- Splitsing basisfonds (voor autonomie, beleidsvrijheid) en medebewindsfonds (ruim, ook sociaal domein).
- Basisfonds: brede koppeling aan meerjarig rijksuitgavenkader bij zgn. Startnota, inclusief Nationaal Groeifonds. Dus 4 jaar vast component voor volume, wel actualisatie in circulaire van inflatie.
- Medebewindsfonds: eigen volume en indexatie.
- Gezamenlijke fondsen voor grote opgaven als energietransitie, klimaat, woningbouw.

Het nieuwe kabinet zal besluiten hoe hier mee om te gaan.

Maatstafgewichten in rekenmodel en circulaire

We hebben geconstateerd dat er enkele verschillen zijn tussen de maatstafgewichten in het BZK-rekenmodel en de bijlagen in de septembercirculaire 2021. De circulaire is leidend en dat is wat we hebben verwerkt in de PAUW applicatie.

Beleidsmatige analyses, samenvatting analyses.

Het is in PAUW mogelijk beleidsmatige analyses uit te voeren over circulaire heen. Het rapport 'samenvatting van analyses' is daaraan gekoppeld. **Voorwaarde is wel dat u een afgeronde opgave in PAUW heeft aangemaakt van alle tussenliggende circulaire (dus ook de decembercirculaire of de maartbrief).** Een beleidsmatige analyse is alleen dan zichtbaar als een corresponderende opgave is afgerond (met het groene vinkje).

Ods-bestanden omgezet naar Excel-bestanden in xls-formaat

De rijksoverheid publiceert op haar website geen bestanden meer van een enkele leverancier, maar biedt deze aan in een open documenten structuur. De ervaring leert dat diverse gemeenten die bestanden niet kunnen lezen c.q. bewerken. Vandaar dat wij deze bestanden bij wijze van service in xls-formaat aanbieden. Ze zijn in PAUW te vinden bij de documenten Tevens hebben we in PAUW bij de documenten (hoofdknop 'overige informatie' → documenten → circulaire → 2021 → september). Uiteraard zijn we niet aanspreekbaar op de inhoud, dus ook niet als onverhoopt een koppeling wegvalt.

Bestand toelichting op maatstaven

BZK houdt een bestand bij met toelichting op maatstaven. Denk aan een definitie, herkomst van gegevens, peildatum, formule, uitkeringsfactor al dan niet van toepassing enzovoort. Hierin zijn daar ook de nieuwe maatstaven van het sociaal domein in opgenomen en is handig als je bijvoorbeeld wilt weten wat bedoeld wordt met het T-risicomodel bij de maatstaf 3i-2 'medicijngebruik met drempel' of het 'gemiddeld gestandaardiseerd inkomen huishoudens'. Je kunt de juiste pagina van dit bestand aanroepen door bij de maatstaf binnen de opgave te drukken op het vraagteken achter de maatstaf.

Verversen begrotingsgegevens in benchmarkmodule

In de benchmarkmodule van PAUW zijn de begrotingsgegevens tot en met het jaar 2021 opgenomen.

Stelposten in PAUW

Bij het aanmaken van een nieuwe opgave heb je de mogelijkheid om bij stap 3 'overige waarden' stelposten aan te maken. Belangrijk is dat wanneer je een korting op het gemeentefonds wilt ramen, het nodig is in de stelpost voorafgaand aan het bedrag een min-teken te plaatsen. Als je de stelpost opneemt bij stap 3 'overige waarden', worden mutaties ook automatisch zichtbaar in de analyses. Als je de gegevens kopieert van een vorige opgave, gaan ook de stelposten mee. Met de actuele informatie van deze septembercirculaire adviseren we om ook de stelposten in de opgave te checken.

Opslaan eenheden bij maatstaven op eigen harde schijf

Als je van een opgave de eenheden bij de maatstaven wilt opslaan, dan kun je dat doen bij stap 4 'opgave

overzicht'. Rechtsonder in het beeldscherm bevindt zich een knop waarmee de aantallen kunnen worden gedownload naar Excel.

Volgen baten sociaal domein

Er zijn nog steeds gemeenten die een hek om het sociaal domein hebben staan, te weten de nieuwe taken sinds 2015. Ze willen weten wat er binnenkomt via het gemeentefonds, zodat ze de lasten kunnen aanpassen. In PAUW hebben we daar een voorziening voor. Bij stap 5 in een opgave is het mogelijk te rekenen op basis van maatstaven en clusters. Ga voor de tweede optie, cluster. Op het berekeningsrapport worden ze zichtbaar. De hoofdclusters hebben een blauwe balk, de subclusters een grijze. Voor elke deeltaak sociaal domein is een subcluster zichtbaar gemaakt. We houden er rekening mee dat deze informatie niet meer verstrekt kan worden met ingang van het nieuwe verdeelstelsel per 1 januari 2023.

Andere onderwerpen in de circulaire die niet direct betrekking hebben op het gemeentefonds

Kortheidshalve wordt verwezen naar hoofdstuk 4 van de meicirculaire. Geduid wordt op de individuele referentiewaarden EMU-saldo gemeenten 2022 en de herverdeling wegenbeheer, enzovoort.

Peiling, uitslag vorige en nieuwe

Op de aanmeldpagina van de webapplicatie plaatsen we telkens een peiling. De vorige sinds de meicirculaire was: *Gaat u vanaf 2023 hogere baten ramen voor nog te ontvangen jeugdzorg boven de toegestane € 300 miljoen?* Het belang van de vraag is gewijzigd door de bekendmaking van de compensatie voor de tekorten in de jeugdzorg. Hierdoor zullen de resultaten van deze peiling niet bekendgemaakt worden.

LIAS Klantendag 2022

Kennis delen en elkaar ontmoeten vinden we belangrijk en daarom organiseren we jaarlijks een PAUW-relatiedag. Normaal organiseren we de relatiedag in de tweede helft van november. Echter dit jaar zullen we dit niet op het voor ons gebruikelijke tijdstip organiseren en gaan we begin volgend jaar voor een fysieke bijeenkomst.

Met veel plezier nodigen we je uit voor de LIAS klantendag op dinsdag 11 januari 2022. Eindelijk kunnen we elkaar weer ontmoeten! En dat doen we op een prachtige locatie: Mediaplaza, in Utrecht.

[Bekijk het hele programma en meld je aan.](#)

Bereikbaarheid PAUW

De volgende mogelijkheden zijn er om ons te bereiken en de eerste twee opties bij voorkeur:

- Via het algemene mailadres info-lias@inergy.nl
- Via het mailadres beheerderspauw@inergy.nl
- Via het menu 'contact' in de PAUW-applicatie
- Via het menu 'vraag en antwoord' in de PAUW-applicatie
- Via mail naar Sonja Valstar: sonja.valstar@inergy.nl of bellen naar telefoonnummer 06-82896643
- Via mail naar Dirk Jans: dirk.jans@inergy.nl of bellen naar telefoonnummer 06-22574004
- Bellen of mailen naar het kantoor van Inergy kan ook, dit kan wel leiden tot enige vertraging.

We streven er naar jouw vragen binnen 24 uur te beantwoorden.

Aanpalende diensten rond PAUW

We bieden rond onze PAUW applicatie verschillende diensten aan die jou misschien minder bekend zijn. Het betreffen de volgende:

- Als de specialist Gemeentefonds net uitvalt nadat de circulaire uitkomt, kan PAUW jou volledig ontzorgen door de circulaire te verwerken in PAUW, een rapportage te maken voor MT en B&W, de mutaties in het gemeentefonds volledig laten aansluiten op jouw P&C-cyclus;
- Als de medewerker onzeker is omtrent de juiste verwerking van de circulaire, kijken we graag met jou mee in de vorm van een second opinion;
- Het geven van een dagvullende training op jouw werkplek over gemeentefonds en PAUW. Meestal wordt de training aan 2 tot 4 collega's gegeven waarbij volledig wordt ingezoomd op jouw situatie en wensen. De training heeft het karakter van een workshop en leert jou de gemeentefondscirculaire te lezen;
- Het maken van een herindelingsberekening, waarbij gemakkelijk gevolgd kan worden wat de uitkering is van de 'oude' gemeenten versus de uitkering van de nieuwe. Uiteraard maakt de uitkering voor frictiekosten onderdeel uit van de berekening.

Webapplicatie LIAS Buig

De makers van PAUW hebben in 2017 het initiatief opgepakt om een andere grote geldstroom van de rijksoverheid naar gemeenten inzichtelijk te maken. Het gaat om de BUIG-gelden, de gebundelde uitkeringen van inkomensvoorzieningen. Platweg de geldstroom die jouw gemeente in staat stelt bijstandsuitkeringen te verstrekken. Deze applicatie is gemaakt samen met adviesbureau APE, het bureau dat een voorloper van het huidige verdeelmodel heeft gemaakt. De Buig-applicatie kent eenzelfde look and feel als PAUW en grotendeels dezelfde functionaliteit met rekenen, analyseren en rapporteren. Ben je benieuwd wat de nieuwe applicatie voor jou kan betekenen, neem dan contact op met Sonja Valstar. Inmiddels gingen 110 abonnees u voor.

Kennisportaal LIASInfo

Om uiting te geven aan onze ambitie kennispartner te zijn van onze relaties op het gebied van financiële verhouding tussen overheden zijn we eind 2018 een nieuw initiatief gestart, LIASInfo !! Het is een berichtenservice over het vakgebied financiële verhouding. Dat is groot en de bedragen zijn enorm. Gemeentefonds en Buig-uitkering samen bedragen ± € 38 miljard, en daarnaast nog diverse specifieke uitkeringen. Het gaat al gauw om ± 65% van de gemeentelijke inkomsten. De ontwikkelingen volgen elkaar in rap tempo op. Bijna dagelijks verschijnen er nieuwtjes en rapporten. Voor jou als financieel beleidsambtenaar onmisbare kost om het werk te doen. Op internet is een hoop te vinden, maar het kost veel tijd en moeite op zoek te gaan naar de juiste informatie. En vaak weet je niet eens dat er informatie beschikbaar is. Dan is het fijn dat een organisatie met vakkundige redacteuren alles verzamelt, en vervolgens de informatie op een gebruiksvriendelijke manier tot je brengt. Het kennisportaal is te bekijken via onze website: www.liasinfo.nl of via de **app op de eigen smartphone**, en 24/7 bereikbaar. Een redactieraad met landelijke kopstukken levert hoogwaardige en zeer actuele artikelen, vaak voorzien van een duiding. Je kunt reageren op de artikelen en vragen stellen aan de redacteuren. De applicatie biedt een uitgebreide zoekfunctie. Het aantal blijft toe nemen en onze relaties hebben inmiddels 120 abonnementen afgenomen.